

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 4

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล บริษัท ธรรมชาตินาไทย จำกัด
ที่อยู่ 99/2 หมู่ที่ 2 ตำบลครองกระจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย 64110
โทรศัพท์ 055-647290

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 4 เป็นข้าวที่หน่วยวิจัยพันธุ์และพัฒนาพันธุ์ข้าว โครงการเกษตรอินทรีย์สนามบินสุโขทัยปรับปรุงพันธุ์ขึ้น โดยใช้เชื้อพันธุ์ที่ได้เก็บรวบรวมไว้ มาทำการผสมเดี่ยว (Single Cross) ได้แก่ ข้าวพันธุ์หอมสุพรรณบุรี (Hom Supanburi) เป็นแม่พันธุ์ และพันธุ์หอมแดง (Hom Daeng) เป็นพ่อพันธุ์ ชื่อคู่ผสม SOAP04002 จากนั้นจึงใช้วิธีการคัดเลือกหมู่ หรือการคัดรวม (Bulk method of selection หรือ mass selection) และแบบบันทึกประวัติ (Pedigree method) นำสายพันธุ์ชั่วที่ 7 ที่มีลักษณะข้าวกล้องสีแดงไปศึกษาพันธุ์และทดสอบพันธุ์ ที่โครงการเกษตรอินทรีย์สนามบินสุโขทัย ตำบลคลองกระจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย จนกระทั่งได้สายพันธุ์ NR04002-B3-3-3-1-1 (พันธุ์หอมแดงสุโขทัย 4) มีลักษณะเด่นคือ เป็นข้าวกล้องสีแดงที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เป็นข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง ลำต้นแข็งแรง ไม่หักล้มง่ายและให้ผลผลิตสูง

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ข้าว ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oryza sativa* L. วงศ์ Poaceae กลุ่มหญ้า พืชไร่

ต้น ทรงกอตั้ง สูงประมาณ 100-120 เซนติเมตร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้น 6 - 8 เซนติเมตรปล้องสีเหลืองอ่อน ต้นแข็งแรง ลำต้นแข็งแรง และไม่หักง่าย

ใบ ใบเดี่ยว สีเขียว มีขน กาบใบสีขาว ใบตั้งชันปานกลาง ลิ่นใบมี 2 ยอด

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง (panicle) การไผ่ล่พ้นของรวงค่อนข้างมาก ลักษณะรวงจับกันแน่นปานกลาง ระวังถี่ จำนวนรวง 16 - 20 รวงต่อกอ ความยาวของรวงเฉลี่ย 31 - 35 เซนติเมตร สีของยอดเกสรเพศเมียสีขาว

ผล/เมล็ด จำนวนเมล็ดต่อรวงเฉลี่ย 129 เมล็ด เมล็ดเรียวยาว มีเปลือกสีฟาง และมีขน ยอดเมล็ดสีฟาง เมล็ดข้าวเปลือกยาว 10.7 มิลลิเมตร กว้าง 2.75 มิลลิเมตร และหนา 2.07 มิลลิเมตร ข้าวกล้องมีสีแดงเข้ม

ลักษณะอื่นๆ

- น้ำหนัก 1,000 เมล็ดเฉลี่ย 25-29 กรัม
- คุณภาพเมล็ด เป็นข้าวกล้องที่มีปลอกหุ้มเมล็ดหรือผนังผล (pericarp) สีแดงเข้ม มีปริมาณ อมิโลส 14.89 เปอร์เซ็นต์ ความคงตัวของแป้งสูง มากกว่า 80 มิลลิเมตร ค่าอุณหภูมิแป้งสุกต่ำกว่า 70 องศาเซลเซียส มีกลิ่นหอม คุณภาพการหุงต้ม เป็นข้าวสุกเหนียว นุ่มและมีกลิ่นหอม
- คุณค่าทางโภชนาการ มีเส้นใยอาหาร (Dietary Fiber) 7.32 มิลลิกรัม/100กรัม เหล็ก (Fe) 1.44 มิลลิกรัม/100กรัม แคลเซียม (Ca) 22.58 มิลลิกรัม/100 กรัม สังกะสี (Zn) 2.81 มิลลิกรัม/100 กรัม วิตามินบี1 0.179 มิลลิกรัม/100 กรัม วิตามินบี12 <0.1 นาโนกรัม/100 กรัม วิตามินบี2 ND วิตามินอี 0.42 mg α - TE/100 กรัม โปรตีน 8.82

(%Nx5.95)(กรัม/100 กรัม) และมีปริมาณสารต่อต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidants) เช่น Total Polyphenols 2.46 (as gallic acid)(มิลลิกรัม/กรัม) และ Total Antioxidant (trolox) 284.27 (mg eq Totox/100 กรัม)

4. การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ควรกำหนดพื้นที่ปลูกให้อยู่ในผืนเดียวกัน เพื่อป้องกันการปนระหว่างข้าวแดงกับข้าวขาว อาจทำให้คุณภาพเมล็ดข้าวเสียหาย และควรปลูกแบบครบวงจร โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

ข้าวพันธุ์หอมแดงสุโขทัย 4